

1. Šta je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)?.....	2
2. Kojoj instituciji se predaje zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji?	2
3. Šta je Mišljenje o zahtjevu zemlje za prijem u članstvo EU?.....	3
4. Da li status „država kandidatkinja“ znači da su ispunjeni svi uslovi za članstvo u EU?	3
5. Šta državi donosi status kandidatkinje?.....	4
6. Zašto države potencijalne kandidatkinje trebaju usvojiti Program integrisanja?	4
7. Kada se pokreću pregovori o pristupanju?	4

1. Šta je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)?

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) je treća generacija sporazuma o pridruživanju ponuđena isključivo državama Zapadnog Balkana, s namjerom da im se omogući uspostavljanje bliskog i trajnog odnosa s Evropskom unijom. SSP se potpisuje na neodređeno vrijeme, a uz pridruživanje sadrži elemente sigurnosne, političke i ekonomske stabilizacije, kao i element regionalne saradnje. Primarni cilj sporazuma je formalno pridruživanje države Evropskoj uniji u određenom tranzicijskom periodu od šest do 10 godina. Od države potpisnice zahtijeva se da postepeno prilagođava svoje zakonodavstvo pravnoj tečevini Evropske unije (*acquis*) i uspostavlja zonu slobodne trgovine s EU. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane, potpisan je u Luksemburgu 16. juna 2008. a stupio je na snagu 1. juna 2015. Od 1. jula 2008. do stupanja na snagu SSP-a primjenjivan je Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima. Evropska unija i Bosna i Hercegovina su u junu 2017. ratificirale Protokol uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između BiH, s jedne strane, i Evropskih zajednica i njihovih država članica, s druge strane, kako bi se uzelo u obzir pristupanje Republike Hrvatske Evropskoj uniji. Protokolom je predviđeno tehničko prilagođavanje trgovinskog dijela odredbi SSP-a u vezi s izvozom iz BiH na tržište EU i izvozom iz EU u BiH, uzimajući u obzir pristupanje Hrvatske EU 2013. godine.

2. Kojoj instituciji se predaje zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji?

Zahtjev za članstvo je kraće pismo koje obično potpisuje predsjednik države i/ili vlade i koje država podnositeljica predaje Vijeću Evropske unije, odnosno državi članici koja u to vrijeme predsjedava Vijećem EU. Prema članu 49. Ugovora o Evropskoj uniji, svaka evropska država koja je uspostavljena na principima demokratije, poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda te vladavine prava, vrijednostima na kojima je zasnovana Evropska unija, može podnijeti zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji. U zahtjevu država podnositeljica ističe svoju evropsku pripadnost, činjenicu da je pristupanje Evropskoj uniji cilj njene politike te spremnost da prihvati sve ciljeve evropske porodice i obaveze koje proizlaze iz članstva u Evropskoj uniji. Zahtjev za članstvo može pratiti kraći ili opširniji dokument koji ga sadržajno podržava, a u kojem se navode dostignuća države koja je podnijela zahtjev za članstvo u procesu približavanja Evropskoj uniji. Spomenuti dokument upućuje na spremnost države za daljnji napredak prema sticanju statusa kandidatkinje i članstvu u Evropskoj uniji. Bosna i Hercegovina je zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji predala 15. februara 2016.

3. Šta je Mišljenje o zahtjevu zemlje za prijem u članstvo EU?

Mišljenje (fr. *avis*) je akt kojim Evropska komisija, na zahtjev Vijeća Evropske unije, ocjenjuje sposobnost zemlje da otvori pregovore o članstvu u EU nakon što je država podnijela zahtjev za članstvo u EU i Vijeće EU donijelo odluku o njegovom prihvatanju. Mišljenje Evropska komisija dostavlja Vijeću EU i Evropskom parlamentu. Vijeće EU razmatra i donosi odgovarajući zaključak o narednim koracima države u procesu pristupanja u EU. Evropsko vijeće slijedom odgovarajućeg zaključka Vijeća EU na političkom nivou potvrđuje odluku o dodjeli statusa kandidata i/ili otvaranju pregovora. U Mišljenju Evropska komisija na sažet način daje prikaz odnosa EU i države, procjenu ispunjavanja kriterija za članstvo u EU (Kriterij iz Kopenhagena, 1993. i Kriterij iz Madrida, 1995.) te ocjenu ostvarenog napretka i uticaja pristupanja države na EU, kao i preporuku u vezi s tim. Mišljenje se zasniva na analitičkom izvještaju Evropske komisije koji mu je prateći dokument. U analitičkom izvještaju Evropska komisija daje detaljnu analizu i procjenu stanja u državi u vezi s političkim i ekonomskim kriterijem i 33. poglavlja *acquisa* te procjenu onoga što je potrebno uraditi u narednom periodu. Mišljenje Evropska komisija priprema na osnovu odgovora na upitnik te informacija prikupljenih kroz misije stručnih procjena, od diplomatskih predstavništava država članica EU u dotičnoj državi, međunarodnih i organizacija civilnog društva. Evropska komisija je Mišljenje o zahtjevu za članstvo BiH u EU objavila 29. maja 2019. godine.

4. Da li status „država kandidatkinja“ znači da su ispunjeni svi uslovi za članstvo u EU?

Status države kandidatkinje jedan je od koraka države u procesu pristupanja u Evropsku uniju i prethodi otvaranju pregovora o pristupanju u EU. Prema dosadašnjoj praksi EU, status kandidatkinje može se dodijeliti državi kada je ostvarila određeni napredak u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU, ali još uvijek nedovoljan za otvaranje pregovora o pristupanju. Status kandidata ne daje pravo državi da automatski otvori pregovore o pristupanju, niti da postane članica EU. Također, u slučaju kada država ispunjava kriterije za članstvo u EU, status kandidatkinje može se dodijeliti istovremeno sa donošenjem odluke o otvaranju pregovora. Status države kandidatkinje dodjeljuje Vijeće EU, na temelju Mišljenja Evropske komisije, a status kandidatkinje treba na političkom nivou odobriti Evropsko vijeće.

5. Šta državi donosi status kandidatkinje?

Status kandidatkinje za članstvo predstavlja značajan politički signal za državu u smislu da je EU vidi kao svoju članicu i da je pokazala značajnu spremnost i opredjeljenje za ispunjavanje kriterija za članstvo u EU. Sticanje statusa kandidatkinje šalje poruku investitorima, kreditorima, turistima itd. da je država ostvarila određeni nivo političke, ekonomske i pravne stabilnosti te je moguće računati na posredne konkretne efekte kao što su povećanje direktnih stranih investicija, veći kreditni rejting, povećan broj turista, više inovacija i istraživanja, bolji imidž u svijetu...

6. Zašto države potencijalne kandidatkinje trebaju usvojiti Program integrisanja?

Program integrisanja je dokument koji država potencijalna kandidatkinja izrađuje i usvaja radi definisanja mjera koje će se realizovati u utvrđenom razdoblju, a s ciljem ispunjavanja kriterija za pristupanje u Evropsku uniju. Riječ je o sveobuhvatnom dokumentu koji uključuje plan usklađivanja zakonodavstva s pravnom tečevinom Evropske unije – *acquis* – i plan ispunjavanja ostalih obaveza koje proizlaze iz procesa pristupanja u Evropsku uniju (Kriteriji iz Kopenhagena 1993, Kriterij iz Madrida 1995, obaveze iz postojećih ugovornih odnosa i sl.). Uobičajeno je da Program integrisanja utvrđuje navedene planove na godišnjoj ili višegodišnjoj osnovi, a može sadržavati i projekciju budžeta za provođenje programa. Usvajanje programa za usklađivanje domaćih propisa s *acquisom* obaveza je iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

7. Kada se pokreću pregovori o pristupanju?

Pregovori o pristupanju sa državom kandidatkinjom pokreću se kada se države članice EU na sastanku Evropskog vijeća jednoglasno saglase o početku pregovora o pristupanju. Pregovori se odvijaju na međuvladinim konferencijama između država članica EU i države kandidatkinje. Pregovori se vode na osnovu sagledavanja ispunjavanja uslova iz cjelokupnog zakonodavstva EU, a koje je u te svrhe podijeljeno u 35 poglavlja. Vijeće EU jednoglasno odlučuje o tome da li će otvoriti pregovore za svako poglavlje pojedinačno te može uvijek „otvoriti“ poglavlje čak i kada ga „zatvori“, do potpisivanja ugovora o pristupanju. Kad završe pregovori o svim poglavljima, uslovi se, uključujući moguće zaštitne klauzule i prijelazne odredbe, obuhvataju ugovorom o pristupanju. Za potpisivanje ugovora potrebna je saglasnost Evropskog parlamenta i jednoglasno odobrenje Vijeća EU. Sve države potpisnice ugovora tada ga ratificiraju u skladu sa svojim ustavnim pravilima.

Tri su osnovne faze pristupnih pregovora: analitički pregled zakonodavstva, pregovori i zaključivanje ugovora o pristupanju. Faza analitičkog pregleda zakonodavstva sastoji se od četiri

dijela: pripreme analitičkog pregleda, eksploratornog pregleda zakonodavstva, bilateralnog pregleda zakonodavstva i izvještavanje s analitičkog pregleda. Faza pregovora sastoji se od četiri dijela: pripreme za pregovore, pripremanja pozicija za pregovore, vođenja pregovora na međuvladinim konferencijama i privremeno zatvaranja poglavlja. Zaključivanje ugovora o pristupanju sastoji se od tri dijela: potpisivanja ugovora, pristupnog perioda i ratifikacije ugovora, odnosno stupanja na snagu istog.